

„Narodni list“ dolazi svakoga četvrtka posle podne.

„Glasnik“ je na godinu 8 krana, na celolet kruna, pojedini broj 6 solera.

Za inostranstvo plaća se po običaj poštarina.

Nijedan uplatnik ne vodi ako nije plaćena izravno upravi lista.

Narodni list.

Za oglase plaća se 12 fil. po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šljn se na uredništvo lista.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom.

Enkopi se na tračaju. — Nefrankrali listovi se ne primaju.

Prčki list za politiku i pouku.

„Nared bez narodnosti jest telo bez kosti!“

Dr. 27.

Volosko-Opatija, u četvrtak 7. jula 1904.

God. IV.

Wenajje jedno — a pape i biskupi su drugo.

Vreme je da se jedanput i to reče, anako listro, jaano i otvoreno: Vera je jedno — a pape i biskupi su drugo. Ovo neka je sečeno našim Nagelom i Flappom, a oni neka to, ako već hoće, sponuče i samemu pape Sartu.

Vera je velika i neobhodna potreba čovječjega arca, ona ima tu va-tem-arce-svoj najljepši i najsvetiji oltar. To se pabiti neda — zato štujemo i šuvajmo vjeru u Boga i u bolji i ljepši život preko groba. Na sreću našu, naš je narod dobro učvršćen u svojoj svetoj veri, zato ju ne bi trebalo pred njim ni braniti više. Osim toga naš je narod imel kroz dugo i dugo vreme puno vrlo vrednih i častnih rođovnika, ki su se voljajemu puku bili pravi duhovni oci. I danas se naša Istra more ponositi s takovimi velebrodnicima pastiri va našem narodu, i sve bi lepo bilo i sve bi dobro hodilo na slavu Boga i na spas ljudi, da nima kakoveh takoveh Nageli i Flappi.

Taj Flapp! Ste čitali va našoj velebrodnoj „Slogi“ iz Fule one njegove grube odgovore onom našem mebegem Kaštelircem? Su .ono besedi jednega nadpastira? Govori anako jedan biskup? Mora oni ljudi nosit štovanja jednemu onakovemu biskupu? Ne moru, a mi smo se od razgovora s onemi ljudi ovedočili, da njim do onakovega biskupa ni stalo, dapače njim ni stalo ni do istoga pape, ki ni vredan tako-

vega biskupa poslat va penzion, kako je ono .podal neki dan olomučkoga nadbiskupa (Dr. Kohna.

Jer, naš je narod va Istre već sit — do grla je sit svih teh rimskih kumediti. Narod nije bečfast, on vidi, on razume, ča se od njega dela i ča se želi s njim napraviti. Naš narod vidi va svih nepravdih, ke mu se dogadjaju va erekve, onu istu ruku, lka mu pripravlja i druge nepravde va svakoj grani njegovoga života.

Bečka je to politika, ona crna politika, ka služi i Nemcu i Talijanu i samemu vrugu, a sve protivu nam Slavenom. Hoćete buljega dokaza od ovoga? Kad je papa Lav XIII. bil pokopan, sastali su se kardinali, da biraju novega papu. Kako je svim poznato, i Duh svet, ale pak vedina kardinali, kako čete, skupila se je nad glavom kardinala Rampole, ki je, barem pod Lavom XIII. bil donekle pravedan nagrama nam Slavenom. I sve je već držalo, da će Rampola bit izabran. Ali ne. Već je prije stari zaspanac Goluchowski, ministar izvanjskih posli, dal nalog jednemu austrijskemu Kardinalu, da se u slučaju, ako bi bil izabran Rampola, — on suprotiv, neka uložiti neki stari, otrcani „veto“, ki da je našoj vlade ostal još od vremena sredovečnih crkvenih smutnja. I Rampola ni bil izabran, ali je zato bil zibran venecianski metropolit Sarto, veli neprijatelj našega starega slavenskoga bogosluzja. Štada je taj Sarto počel proganjati našu glagoljicu. Flapp mu puli tega pomaže

— i zato je on onako oštro i grubo odgovaral našim vrednim Kaštelircem, kad su se ono šli potužit na razfratra Degrassia, ki njim je ukinul starinsko pjevanje va erekve.

A naš narod va Porečine? Ako taj narod dobije vrednega pape (Stavelik itd. itd.) biskup mu ga brzo progna. Ako taj narod slavi svojega Boga va svojem materinjem jezike, evo ti biskupa, ča mu s matafunom začepi usta. Pak da se naš puk tuži? A kemu? Ča biskupu? Ča pape? Ni jednemu, ni drugemu — već neka lepo doma moli, Bog će ga i tamo čut. Svakako će više koristit duši, nego da po cele ure bloboče mrtve, nerazumljive latinske besedi.

Najzada, ipak je prevelika sramota za naš narod slavenskeke roda, da se damo vodit od talijanskih intriganti va Rime. Od teh intriganti se je već skoro celi svet oslobodil, samo mi smo njim još za nekakovu „pulu“ do kada će to trajat?

A pomislet, da je preko 100 milijuni naše slavenskeke braće ostalo va svojoj svetoj i narodnoj veri, kade se moru svojemu Bogu molit onako kako njim to sree i duša želi. Bilo bi vreme, da počnemo i mi malo razmišljat o tem.

Obćinski izbori u Podgradu.

Dne 27. i 28. prošloga mjeseca svršili su se obćinski izbori za novo obćinsko zastupstvo u Podgradu. Isti dokazali su, da

u podgradskoj obćini nema više mjesta za kojekakve spletke porečka gospode, koja je u vrijeme prije izbora pomoću svojih upravitelja kušala smesti javno mnjenje, te postignuti, ako ne pobjedu svojih pristaša, to barem žestoku borbu u iznemirenje obćine. Ni jedno, ni drugo ujoj nije pošlo za rukov. Izbori svršili su se u najvećem miru, sa potpunom pobjedom liste, sastavljene od pozudnika narodne stranke, a prave izborne borbe niti nije bilo. Upravitelji Marotti i Zadiković su dođuše sastavili i razpodelili izboricima u sva tri tiela lista kandidata, medju koje su dapače, da mogu lagije uspjati, uzeli i nekoje najodličnije pristaše narodne stranke. Na sve to nije njim pomoglo. Puk se na njihovu listu nije niti obazreo, jer Marottija predobro pozna još od prijašnjih izbora, te se nemože pouzdati u osobe, koje su u svezi sa talijanskom gospodom. Na dan izbora se malobrojna četica njihovih pristaša nije ufala niti prikazati na izbore, već su bili u I i II tielu jednoglasno izabrali predloženi narodne stranke.

Pristupilo je — akoprem ni bilo niti borbe niti žestoke agitacije — dosta birača, u III tielu preko 140 a u II preko 110 i više od trećine svih upisanih birača, nego sve se je svršilo u najvećem miru, bez najmanjeg nerada. Jedino zaslugom c. k. sudbenog savjetnika gosp. Paulina, došlo je u izboru I tiela do malo veće živahnosti i prizora u kojim gospodin savjetnik nije igrao najljepšu ulogu. Gospodin savjetnik htio je proti narodnoj stranki upotriebiti okolnost, da medju kandidatima kao ni do sada nije bilo činovnika, i izkoristiti osobno slavohleplje nekih krcmara, birača u I tielu, koji su bili nezadovoljni tim, da nisu bili postavljeni kao kandidati, te se je dogovarao s ovimi i sa činovnicima, da se sastavi posebna lista, nadajući se, da bi ista pomoću tih nezadovoljnika i činovnika mogla možda proćrieti. Nego činovnici su brzo uvidjeli, da bi, ako

Podlistak.

Škola.

Kad sam zadnji put govoril o prosvjeti i slobodi spomenu sam, da se do prosvjete, do nauka pride najprvo školom, a danas sam namislal progovoriti malo više o toj školi.

Obično se danas pod besedom škola razumeva samo ono mesto, ona kuća, kamo hode deca, da se nauče čitat i pisat. Za pravo pak mora se pod školom razumevat svako mesto, kade se čovek nečemu uči.

Jedanput nisu ljudi imeli škol, kako ih danas imamo. Iz početka imeli su školn samo najbogatiji ljudi i to svaki za se va svojoj kuće i svaki svojga učitelja. Ti učitelji bili su navadno stranci, a najviše robovi. Tako je osobito bilo va Rime va staro vreme.

Kasnije su škole postale malo šire, pak je jednemu učitelju dolazilo više djece. To se je dogajalo obično kad je on učitelj postal slobodan, kad ni bil više tuđi rob. On bi otpril školn za svu decu, ali još ni sada nisu te škole mogle bit za svakoga, osobito ne za siromaha, jer su bili preveliki

potroški. I dugo je vremena tako ostalo, dugo vremena su hodila va školn samo bogateja deca, a siromahna su ostala neuka i neprosvjećena.

I va srednjem vieke je tako bilo, jer su škole držali samo razni samostani, a tu je trebalo i više plaćat, a i knjige su bile predrage za siromaha. Nisu još škole bile javne, nisu bile urejene kako danas, nisu va nje mogla dohajati sva deca, nego samo bogateja.

I tako je ostalo sve do onog vremena, kad je država uzela va svoje ruke škole i dok ni storiła zakon polag kega mora svako dete hodit va školn — ako ju ima. Rekal sam, ako ju ima, jer na žalost nimaju svi kraji dosta škol, ni dan današnji. Kad je država storiła zakon, da svako dete mora hodit va školn, morala se je skrbet, da ju svaki kraj i ima. Neke države su se zato i poskrbele, pak zato i vidimo kod njih toliko napredka i dobrostanja. Ali naša Austrija — da se ne imeveri svojoj navade — i va tem je ostala zadnja.

Ima va Austriji nekih krajeva, kade ni nijedne škole, pak zato i vidimo, kako su ti kraji zaostali, kakovo je tužno stanje naroda va teh krajev.

I mi va Istre nimamo dosta škol, pa zato je i kod nas 17 tisuća dece, koja ne polaze škole, jer je nimaju. Nego kod nas škole spadaju na pokrajinu, a tu nam za-povedaju Talijani. A znate, da se ti naši Talijani boje najveć prosvjete, napredka našega, jer znaju dobro, da, kad bi naš narod celi znal čitat i pisat, kad bi znal svoje pravice i dužnosti, onda bi talijanakom gospodstvu odzvonilo. Vidite, baš zato nefe, da nam daju potrebitih škol, samo da i dalje ostanemo slepi, da ne vidimo ča s nami delaju, da ostanemo zapućeni, pak da i dalje s nami zapovedaju, kako ih je volja.

Pred nekoliko let su Talijani na silu storiili va srebro zakon, da roditelji moraju za svako dete, ko hodi va školn, plaćat 5 kruna na leto. Proti temu su se bili digli naši zastupnici, te su oštro govorili proti temu, ali to ni niš pomoglo, jer je talijanskih zastupnici više, pa su oni premogli. Talijani su tobože branili ta zakon, jer da će, tako provincijalna kasa priijmat lepeh soldi od keh će se moć svako leto nekoliko noveh škol podignut. No to su bile samo prazne reči, slatka obećanja. Na mesto da svako leto podignu nekoliko noveh škol, oni troše, na posve nepotrebnu talijansku gi-

mnaziju va Pazine, najveći del od teh soldi, ča ih siromahni kmet plaća za škole. Tako se bez potrebi troše toliki milijuni, a ne mari se zato ča je va Istre 17 tisuć dece, ka nimaju ni pučke škole. Nego i kad ne bi bilo te talijanske gimnazije va Pazine, Talijani bi već bili našli ki drugi uzrok, da nam ne moraju dat ku novu školn. Oni se vavek drže one stare: Ne dajmo njim škol, ne pustimo ih napred, držimo ih va neznanju, jer ako progledaju, mi smo finjeni!

Nego naši ljudi, ki se za naš narod vavek skrbet, te bi mu otehi na svaki način pomoć, opazili su brzo ta talijansku komediju, pak su pred nekoliko let storiili jedno društvo, ko će se skrbet, da naš narod do-bije potrebitih škol.

To društvo zove se „Družba sv. Cirila i Metoda za Istru“. Novčić za novčić sakupila je Družba već dosad lepu svotu, po moću dobrovoljnih prinosa, dari, dobinki od žigica, papirića itd., te je već dozad podigla 11 škol po Istre, a ako će Bog i još će ih podići i tako ćemo mi sami učiniti ono, ča nam vlada i Talijani ne daju, a morali bi po zakonu dat.

Kad budemo po svuda imeli dosta škol i kad bude svako dete va Istre bodilo va školn, bit će bolje i za nas. A šokle to

se zbrue s Paulinom, nastupili proti narodnoj stranci, te mu nisu šli na lepak, tako da mu je ostalo doma par njegovih talijanskih kancelarija i par nezadovoljnika.

S ovimi sastavio je u najzadnje vrijeme posebna lista, te sav uzrujan došao na biralište. Tamo imala je izborna komisija talijanskoj stranci pomoći do pobjede. Najvažniji biraci prvog tiela su zadruga, koje plaćaju najviše poreza i koje su kod svih prijašnjih izbora glasovale po svojim županima. I ovaj put bilo je u prvom tielu upisano među biračima devet zadruga, kojih zastupnici bi bili svi glasovali sa narodnom strankom. Na komisija imenovana od zemaljskog odbora, počela je redom odbijati glavu pristupajućih župana. Naravski, da je to uzrujalo puk, te su počeli proti tom prosvjedovati i župani, a osobito Anton Butinar iz Pregarji, jedini pristaša narodne stranke u komisiji, koji je jasnimi razlozi zagovarao pravo glasovanja pristupajućih župana. U taj hip umješao se je u razpravu sudbeni savjetnik Paulin. Osvrjedočeni smo, da drugi put što takova neće učiniti. Posvke kakovih je on morao čuti od Butinara i od svega puka, ne bi lahko podnesao ni obični čovjek, a kamo li sudbeni savjetnik, prva uredovna osoba u cijeloj občini. U sveobćem smiehu pobegnuto je gospodin savjetnik pokunjen iz izborne dvorane prama svom stanu, a još daleko za njim čulo se je plaskanje i zviždanje izbornika, sakupljenih pred obćinskom zgradom, tako, da su se počeli sakupljati i nebiraci, te se i oni grohotom smijali, kad su doznali, da je jedini nemir kod svega izbora provocirao c. k. sudbeni savjetnik Paulin. Medjutim je komisija uništavala glasove župana, glasovali su sudbri, kancelari i njegovi nezadovoljni kandidati, te sam Marotti je pritrčao na biciklu, nu sve nije ništa pomoglo, svi skupa nisu došli na više nego 10 glasova, te se pokunjeni pobrali doma, kad su vidjeli, da nema nade i da njim uz sve uništenje glasova zadruga fali još isto toliko glasova do većine.

I u prvom tielu je sjajno pobjeđila narodna stranka. Njezini kandidati dobili su po 18 glasova, a dobili bi jih bili preko 24, da nisu bili nepravedno uništeni glasovi zadruga.

Izabrani su bili u III tielu zastupnici: Uković Ivan, Grofić Podgrad 21; Bubnić Ivan, Mornar Obrov 11; Dekleva Ivan, Baze Podgrad 56; Bubnić Jure, Poljane 42; Hrvatinić Anton, Kresović Starad 26; Juračić Jakob, Ivalja Vele Mune 31; Križman Josip, Obranček Hrušice 33; Požar Anton, Požarski Hrušice 73; Stambulić Luka, Dedić Zejane 86. Zamjenici: Bubnić Anton, Udo-

vićin Poljane 26; Malme - Frane, Ošter Erjavče 11; Juračić Martin, Tore Male Mune 40; Kresović Martin, Matko Račić 1; Fabijanić Stefan, Kršovan Hrušice 29.

Izabrani su bili u II tielu zastupnici: Mežnar Anton ml., Farnina Solunja 39; Volk Josip, Volkov Gradišće 47; Grlj Andrej, Juris Studena gora 10; Mjolina Ivan, Lektor Požbe 3; Kirn Franjo, Zajeljske 4; Zadnik Anton, Klančar Pregarje 7; Fabijanić Anton, Jakle Hrušice 77; Frank Josip, Skočaj Erjavče št. 13; Valentić Ivan, Bucin Javorje 15; Stanić Anton, Toča Podgrad 24. Zamjenici: Hrvatinić Ivan, Lukić Sobanje 18; Dodić Josip, Kovar Starad 13; Juračić Miho, Jožin Vele Mune 19; Mikolić Ivan, Mišaj Javorje 23; Dodić Valentin, Gradišće 46.

Izabrani su bili u I tielu zastupnici: Rogać Anton, župnik-dekan, Hrušice 69; Pelca Anton, Filip Vele Mune 32; Volk Franjo, Stefanov Podbeže 13; Kanestabo Anton, Grgur Pregarje 67; Stambulić Anton, Dedić Zejane 55; Grubiša Mate, Tomić Male Mune 59; Demojoses Anton, Guj Podgrad 10; Kuret Stefan, Palin Loče Male 1; Mahne Martin, Markov Prelože 6; Šajina Josip, Videnje Podgrad 26. Zamjenici: Ljubić Josip, Hsanac Hrušice 8; Bubnić Tomaž, Pregarje 68; Stanić Ivan, Jonida Podgrad 83; Torin Luka, Belon Obrov 33; Hrvatinić Anton, Abram Pavlic 5.

Osvrjedočeni smo, da će novo izabrano zastupstvo izabrati iz svoje sredine pravoga načelnika, te da će uspjehom nastojati za dobrobit občine.

Domaće vijesti.

Najtečaj. Otvoren je natečaj za mjesto nadučitelja (voditelja) I. reda na petoro-razrednoj muškoj pučkoj učionici u Kastvu.

Nastavni jezik je hrvatski, a njemački kao neobvezatan predmet. Molitelji za ovo mjesto imaju dokazati također usposobljenje za naknadno podučavanje vjeronauka. Dohodci ovog mjesta ustanovljeni su u pokrajinskom zakonu za Istru od 9. oktobra god. 1901. broj 35.

Natjecatelji podniet će pravilno obložene molbe c. k. kot. školskom vijeću u Voloskom, propisanim putem u roku od četiri tjedana nakon trećeg izvrštenja ovog natječaja u službenom listu.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od gosp. Boža Dubrović K. 68, sakupljenih na piru gosp. Antona Širola, Bunas Antonova iz Bunasi, sa gospodjicom Dragicom Sarson. — Gospodja Francika

redovito, onda će proklinjat i oca i mater i sve one, ki su krivi, da ga nisu va školu pošiljali.

Za tem treba, da dete svaki dan pitamo, ča je učitelj va škole govoril, ča se je novega naučilo, da li ga je učitelj čagod pital i kako je znalo. Na taj će način dete s većom ljubavlju poslušat učitelja va škole i gledat će da zapameti ono, ča je učitelj govoril, jer će to moć doma povedat. Dete će tako radje hodit va školu, radje će učit, a roditelji valja da k tomu pripaze neka, dete obavi doma ono, ča mu je učitelj zadal. Tako će i stariji, ki nisu hodili va školu ili ako su hodili već su više tega pozabili, naučit više stvari od deteta, jer će im dete povedat ono, ča je učitelj va škole govoril. Jako je pak potrebno, da roditelji više puti skoče do učitelja, da ga pitaju, kako se njihovo dete ponaša, kako napreduje.

Tako te roditelji i učitelj moć zajedno delat, tako će učitelj više marit za ono dete, a to će sve urodit lepim plodom.

Dete, kad ponaraste i kad već bude znalo dobro čitat i pisat, moć će mnogo pomoć va naukah i starijim, jer će im čitat koja lepu knjigu ili novinu, a to te stariji pomnijvo slušat i mnogo lepih stvari naučit.

Samo tako moć će stariji i deca imet koristi od škole, samo tako moć će se narod prosvetit, samo tako doć ćemo do prosvjete, a kako sam zadnji put rekao i „a prosvjetom k slobodi!“

uđova Lenac, sabrala na piru u svojoj kući u Lovranu, dne 4. junija 1904., 8 kruna. Živil!

Imenovanja. Pišu nam: Nj. sv. papa Pio X. imenovao je proć. gosp. Dr. Velarića, generalnog vikara i dekana krčkog Kaptola, apoštolskim Protonotarom.

Ovo nas imenovanja s dvostrukog gledišta razveseljuje; jedno, što je on doista već odavno i prije mnogih zaslužio ovakovu počest od sv. Stolice, u s druge strane, što u ovim imenovanja mi ne nazrijevamo jednostavnu počast, nego opažamo također, da su se odnošaji sv. Stolice prema nama promijenili, drugim rečima, da sv. Stolica odbrava ono, što se kod nas na polju crkvene liturgije učinilo. (?? Op. uređ.)

Ne bismo tako sudili, kad bi to imenovanje bilo usljedilo na osobi, koja predpostavlja jednu nitru svakom dobru, nego što se zbilu na osobi, kojoj malo do časti i mnogo do rada, napredka i do oživljenja naših svetih ciljeva je stalo.

Presvetili i prečastni gospodine, ne možemo drugo, van uz srdačne čestitke, moliti, Svevišnjega, da Vas uzdrži čila i zdrava još na mnogo godina, na korist vjere i domovine. Živio!

Iz cr. br.

Zločin ili samoubojstvo? Ponedjeljak u jutro, dne 4. o. m., našli su va Kraju na tako zvanoj „Lučice“ u moru mrtvo tielo nekoga Antona Priskića, župana iz Sv. Antona zgora Kraja. Noge su mu bile svezane konopom, a vrat prerezan. Na jednoj stene našlo se je njegov kaput i nešto krvi. Valjda je sa toga mesta hitio ili bio bačen u more. Budući je Anton Priskić bil jako dobro stojeći čovjek, dvoji se, da bi bio sam sebe usmrtio, te se sumnja, da je počinjen na njem zločin. Sudbena komisija bila je u Kraju, da razvidi sve na licu mjesta.

Gosp. Trampuž na otok Grasu i Lošinju. U prvim danima mjeseca lipnja došao nas na rastanku pohoditi i pozdraviti V. g. Franjo Trampuž, putujući učitelj poljodjelstva. Koliko nam s jedne strane bio ugodan njegov pohod, toliko nas s druge razalotilo.

Veseli nas ime kao iskrene njegove prijatelje, što mu se već napokon barem dijelomično ako i ne potpuno želje ispunilo.

Odlazak Trampužev iz naših strana, za nas je veliki udarac. S njime gubimo strukovnjaka, kakvini se teško koji kotar može ponositi S njegovim imenom skupčan je kod nas svaki najveći autoritet u gospodarstvu. „On je kazao i to je dosta“; tako je naš narod zaključivao prijeponu poljodjelska pitanja. Nije on učitelj sa pun teorije, nego i prakse. Nije se on zadovoljavao samo teorijom, nego svaku nauku htio je i u praksi proizvesti, a na tom se baš temelji vrлина pravog poljodjelskog učitelja. Jer što koristi, da jedan učitelj govori po 2-3 sata slušaocem, kako se ciepa i navrće američanska loza, a kad tamo sam nije sposoban ciepati. Ili tumači američansku lozu, a kad je došao u kakav uzorni vrt, pa veli: Ah! koliko ovdje grožđja, a ne vidi sirota, da je ono divlja amer. loza, koja kaže plod, al ne plodi.

Na Trampuževa naobrazba nije ograničena samo na jednu poljodjelsku struku, nego on je dobro upućen u cjelokupnom gospodarstvu. Jer, hoće li u vinogradarstvu, livadarstvu, govedarstvu, mljekarstvu, stočarstvu, maslinarstvu, polikulturi, konobarstvu itd. u njem čest naš strukovnjaka.

Da je gosp. Trampuž stekao ovakovu univerzalnu gospodarsku naobrazbu, zahvalit se ima tomu, što on nije samo učitelj po imenu ili za plaću, nego učitelj po zvanju. On se je uprav rodio za učitelja poljodjelstva. Pogle je svršio više poljodjelske nauke u Beckom novom mjestu, kao da nije bio zadovoljan sa onom naukom, koju je stekao na višim školama, on se je danonice čitanjem i proučavanjem djela učenih autoriteta usavršivao u svojoj struci. Danonice po više sata mogao si ga vidjevati uz knjige, uz pokusne aparate u vinogradu, u vodućakih itd. E, posve je onda naravski, uzeti u obzir tu njegovu nenadokrivljivu ljubav do svoje struke, pa njegove izvanredne duševne sposobnosti, da je uprav prožet u svojoj struci.

Uzev u obzir ove njezine vrline i popularnost gosp. Trampuža, tad nije čudo, da se je i najzadnjeg našeg seljaka, najneugodnije dojmljivo njegovu promaknuće. Steta da odlazi, bio je čovjek u svakom pogledu, tako da je iskrvnom žalošću primao svaki seljak do znanja njegov odlazak.

Da, gosp. Trampuž bio je čovjek u svakom pogledu. Jer, ne samo da je on zdušno vršio svoju dužnost kao učitelj, nego on je ljubio i posonio se sa svojom narodnošću, pa zato i sve site ulagao u korist toga naroda. Takovih nam učitelja treba.

Na koncu želimo gosp. Trampužu svetan put u novo mesto!

Iz creskog branika.

Nakon obćinskog izbora u Podgradu. Neki podgrađski dopisnik, koji dođuše krije svoje ime, ali koga mi dobro poznamo, obara se u broju od 8. julija o. g. brćanske „Edinosti“ na naš list, jer da smo navodno prije podgrađskih obć. izbora u nepoznavanju obćinske donosili neopravdane napadaje na bivšega načelnika Junka i na razne rodoljube u Trstu i Pazinu, kojim zadnjim da smo dobacili reći: „Tko je kašaj skuhal nek-ju srebrelj“. To je na prosto perćina laž, jer mi nismo napadali na bivšega župana, premda bi bilo za to dovoljno razloga, a nismo to činili „pro bono pacis“. Nismo napadali niti na gospoda u Trstu, niti u Pazinu, nego samo jednostavno konstatirali, da su se gospoda u Pazinu i Trstu dala nasamariti od Marottia. Ovak njim je najme u Pazinu i Trstu pripovjedao, čudeša c svojem patriotizmu tako, da su se gospoda tako reknu u njega zaljubila i proglasila ga „sacrosanctim“. A Marotti je kod kuće šurovao i mješao proti narodnoj stranci, da je bila „milita, kako to gospodin dopisnik „Edinosti“ najbolje znae. Ta i u zadnjem broju „Naše Sloge“ izrazuju nekoi „nadu“, da se Marotti neće mješati u obć. izbore u Podgradu, „jer da je to obećao“. Kod netom provedenih izbora u Podgradu vidjelo se pak, koliko se je Marotti mješao. Nas dopisnik „Edinosti“ nazivlje „nezrelimi politik“. Možda bi taj naslov pristajao bolja komu drugomu.

Mjesta vijesti.

Izlet u Bašku. Glasbeno-dramatičko društvo u Voloskom priredjuje u nedjelju, dne 10. o. m., sa parobrodem Liburnija izlet u Bašku, ba otoku Krku. Odlazak iz Voloskoga u 1 sat po podne, iz Opatije u 11/2 sata po podne. Povratak u Volosko u 11 sati, a u Opatiju u 11/2 sata na večer. Vozna ciena za odrasle K. 2, za djecu K. 1. Društvo će u Baški prirediti koncert. Pošto, je ovo prvi izlet, što ga ovo naše društvo priredjuje, nade je, da će na isti doći što više izletnika. Izlet biti će samo u slabašu povoljnog vremena.

Za produljenje Voloskoga mla. Obćina Volosko kupila je podporom kurkomijsku jednu barku (mazonu), koja je imala rabiti za odvažanje smeća na more. Sada, kada je već počela goriti peč za smeće, rabit će se tu barku za voziti kamenje i drugi materijal na glavu Voloskoga mla. Na taj način će se nasipat toliko materijala, da će biti nasip za produljenje mla pripravan. Škoda, da se nije to počelo nekoliko godina prije.

Fontana kod Skričićih. Već nekoliko let trudi se obćinsko glavarstvo u Voloskom, da se za Skričiće priskrbi jedan javni bunar ili fontana. Svako nastojanje obćine pak za tu fontanu bilo je do sada zaludno, budući, da društvo vodovoda neće nikako da daje vodu za tu fontanu, bojeći se, da bi manje privatnih kćna nzeo vodovod u kuće. Na zadnjem obćinskoj sjednici od 2. o. m. zaključilo se je, da se ima ta fontana učiniti i prisiliti društvo Quarnero putem administrativnih oblasti, da daje za tu fontanu potrebnu vodu.

Novi gradjevni red za Učilište Opatija. Na zadnjem obćinskoj sjednici od 2. o. m. počelo se razpravljati o novom gradjevnom redu za Učilište Opatija, koji se ima predložiti zemaljskomu saboru kao mact novog

zakana. Svatko, koji poznaje kaos, koji vlada u našoj obdini u pogledu građevinskih propisa, uvidjeti će, da je od velike potrebe, da se ti građevinski propisi jednako već fiskalno zakonovno.

Iz kurkomijske u Opatiji. Doznajemo, da je lječilištno povjerenstvo u Opatiji, na svojoj zadnjoj sjednici od 1. o. m. zaključilo, odkazati donadanjemu kapelniku lječilištno glazbe u Opatiji pogodbu, koja ističe 1. oktobra 1904., te preuzeti lječilištnu glazbu u vlastitu samoupravu, namještajući stalno plaćenoga kapelnika. Ujedno se zaključilo, da se ima do 31. o. m. raspisati natječaj za novoga kapelnika, koji će imati 400 kruna mjesečne plaće i dužnost, da sastavi nova glazba, da istu danomice podučava, da osobno ravna javnim produkcijama iste. Mi se iskreno veselimo tomu zaključku, jer je to jedini način, da se dođe u Opatiji do glazbe, koja bi odgovarala glasu svjetskoga lječilišta Opatije. Svatko nepristran morat će priznati, da je lječilištna glazba u Opatiji, sada pod ovim kapelnikom, spala na vrlo niske grane. Ipak se kod imenovanja toga kapelnika sa stanovite strane obećavala čudesa. Događa se često, da se u jutro i po podne igra jedan to isti program. Mnogo puta je na programu kakova overtura, a igra će u istinu kakav potopni starih uličnih pjesama. Lanjske se godišne povisio trošak za lječilištnu glazbu od 42 tisuća na 46 tisuća kruna, samo zato, da se glazba upodpuni i povećaj broj muzikanata od 21 na 28. Novi kapelnik pruzeo je također pogodnom po povisjenje broja kao obveza, pod uvjetom, da će mu se za svakog čovjeka, što ga bude imao manje, odbiti primjerenu svotu iz dužnost, da ne podpuni broj u 14 dana upodpuni. Dočim se je pod kapelnikom Frisekom vodila sa strane kurkomijske stroga kontrola glazbe, sadanji kapelnik nije pod nikakvom kontrolom. Riečko kada imade podpuni broj glazbenika. Nu kurkomijska za to haje i ne haje. Niti mu stogod odbija, niti ga sila, da broj upodpuni. Neznamo zaista, zašto to stranačka postapanje. Mi držimo, da kurkomijska nije tu, da puni džepove ni ovom ni onomu kapelniku, nego da gleda, da novac što se ga za glazbu plaća ne bude ča bačen. Lječilištni gostovi, koji plaćaju pristojbu za glazbu, imaju prava čuti dobru glazbu i u onom broju u kojem je je kapelnik po pogodbi dužan dati. Ne bude li sa strane kurkomijske u tom pogledu uvedena stroga kontrola, tada će lječilištni gostovi biti prisiljeni pritažiti se na namjestničtu i zamoliti, da digna povlastica pobiranja pristojbe za glazbu. — Ovoliko bez zamjere!

Svega po malo.

Hrvatsko društvo za namještanje učenika i pomoćnika u obrt i trgovinu u Zagrebu obavješćuje sve podružnice, povjerenike kao i prijatelje ovoga humanitarnoga poduzeća, da prigodom svjetske školske godine pripreme društva što više dječaka sposobnih za obrt i trgovinu. Isti dječaci moraju imati navršeno 13. a ne prekočeno 17. godinu. Društvo raspolaže sa više mjesta pekara, mesara, kobasčara, klobučara, soboslikara, tapetara, limara, kovača, postolara, lončara, konobara, te u manjem broju trgovaca sa mješovitom i manufakturnom robom. Dječaci od Zagreba dalje, putuju na društveni trošak, ako su pak savim siromašni, to daje društvo odnosno podružnica putni trošak i odijelo do samog mjesta, kamo su namješteni. Nadalje se smoljavaju podružnice kao i povjerenici i prijatelji ovoga društva, da samo valjana djecu prijavu, jer se često događa, da se prijavljena djeca, koja su društvu samo na nepotrebnom trošku. Trgovci i obrtnici se također upozoruju, koji su voljni naučnika ili pomoćnika primiti, da svoji ponuda dopisnicom društvu javu prigodom svjetske školske godine, jer se dovoljan broj istih očekuje, te će im društvo besplatno iste prikriti. Ako potrebuju i kažu također da društva javu, koja će istoga prikriti.

Božji blagoslov. U Baranovu (kotar Kemzen u Poznanju, Prajzka) porodila je jedna mlada žena za prvi put šest muške djece na jednoga. Svako dijete teži 1 1/2 — 2 funta. Majka i djeca su zdravi.

Bobri savjeti za djevojke. Jedan londonski tjeđnik donasa nekoje savjete, koji imaju olakšati djevojkam izbor zaručnika. Djevojka mora odbiti čovjeka, koji njoj ljubav očituje na pjesni. Mužkarci su obično sliedećega dana dragoga mienja, pa bi voljeli, da nisu dan prije očitali ljubavi. Kod jednoga izmeta na ladanje, može djevojka lahko proučiti, da li se njen sudjenik stogod razumije u pranje posuđa i tanjura. Kod takvih prilika su najbolje bračne ponude učinjene prije ručka. Nijedna djevojka neka ne oženi pijanca ili starca, ako misli da će pijanca izličiti ili starca pomladiti. Velika je pogriješka izabrati za supruga čovjeka, koji svoju ljubav očituje pismeno. Taj je kukavica. Evo, sada znadu djevojke sto njim je činiti, da budu srećne.

Junački lovao. U blizini istočnog sibirske željezničke stacije Bikin, pošao je neki lija Goroško, vojnik 2. usrskogoga željezničkoga bataljona, na lov, te pri tom nabasao na jednoga tigra, koga jednim hitom iz puške lahko rani. Na to se ranjena zvjer baci na liju Goroško, koji pako skoči u vodu, misleći, da zvjer neće za njim. N-go prevrati se, jer tigar skoči za vojnikom u vodu. Tu se započela borba na život i smrt. Liji uspjele abvatiti nož, što ga je za pojason imao i njim probede tigre tako zgodno, da je odmah poginuo. Vojnik sav ranjen, jedva ispliva na kraj i dovruče se do željezničke postaje, gdje mu avezaše rane i odpraviše u bolnicu.

Dvanajst zapovedi onem ki puše. Tabak ima va sebe nekakov otrov, ki se zove nikotin. Radi tega je tabak škodljiv zdravlju osobito, ako ga se uživa preko mjeri. Da tabak ne bude toliko škodan, dobro će svaki učinit, da se držii ovih pravil, ča ih je sastavil Dr. Kneibel:

1. Ne puši nikada cigar, ki ne poteže, ale ki neće da gori, zač se va takovoj prilike va dim nabere puno nikotina, ki gre onputa va telo onega, ki puši.
2. Va pipe, s ke pušiš, stavljaj samo lagak tabak. Iz teškoga se tabaka razvija puno nikotina, osobito va pipah, va ke ne prihaja dosta zraka.
3. Čuvaj se tamneli cigari; va njih ima puno amonijaka.
4. Jer su cigari „havana“ najškodljiviji, puši samo jednu ale dve na dan, i to vavek samo posle obeda.
5. Cigar ne izpuši nikada do kraja. Ne gataj dim, zač nikotin razdražuje želudac.
6. Ako ti se cigar ugasil, ale ako si ga pustil ležat dalje vremena, ne užiji ga opet.
7. Ako je moguće prikrbi si za pipu čim dužu kanulu, ku ćeš moć već puti dobro očistit, drugateje se va njoj nabere puno nikotina.
8. Ne puši ni cigare ni cigarete prez bokina. S tem ča grizeš cigar, dohaja ti va slinu nikotin, od kega se lahko porodi i jetika.
9. Neka nijedan ne počne pušit prvo nego se je posvama razvil, to će reč, ča približno dvajset let.
10. Ne puši ni cigari ni cigarete, ako te za to želja ne vuče.
11. Ako su ti usnice razpučene ne puši, zač bi ti i najmanja količina nikotina mogla otrovat krv.
12. Ne puši nikada ni na tašče ni na postelje. S ovem je združena pogibelj za te i za druge.

Sami lepi ljudi. Ima va Eustije neki veleposjednik Rosatnikov, ki je žrtvovao puno i puno beči, da uzgoji sve same lepe ljude. Njegovi delavci moraju bit najzavrebniji i najzdraviji uzorci mužkega i ženskega spola, ljudi od najveće lepote. Međ temi ljudi on sam zбира pojedini pari i na ta način skrbi za krasen pomladak. Tako je on sebi nabavil celu koloniju izabraneh lepota. On bi na taj način ot poboljšat čovneko društvo. Tako je on već do sada združil kakoreh 40 pari, ki imaju preko

100 najlepših otrok. Dečki su lepi kako anđjeli, zdravi kako ribe, divojčice pak pravi tpi ljubkosti i dražesti. Ovi dni se je združil jedan mladi par, djeca to po Rosatnikova usgojene generacije i ki obeđaje ustanovit treću generaciju idealno lepih ljudi. Novorjenčanim je Rosatnikov dal lepu kućica i puno polja.

Iz St. Louiska izložba. Najveća privlačivost na zabavnom dielu te izložbe, na tako zvanom „Pike“, jest jedan dresirani konj, imenom „Jim Key“. Ovaj konj znade u obeš sve moguća stvari. Najveće začuđenje pronozručaje taj konj tim, što znade bezprikorno ravnat sa jednom automatičkom kassom (Registricassu). Kad se konju pokaze novac, što će se u kasu placiti, tada konj išće na kopitom tipak, koji odgovara pokazanom nu novcu, pretlame ga, okrene zubima vijak, položi novac u ladica, te predaje automatički napisanu namiru svome gospodaru.

Veterani va japene. Kako javlja „Daily Mail“ iz Tokia, izdal je Mikado naredbu, kojom se zovu svi japonski veterani pod oružje. Ti će veterani bit naoružani s maleni, lahkeim puškami „floberi“. Kako pak japonska proviata — hrana — trpi jako puno va magazinah od nebrojenih pantigani, keč je puna Koreja i Mandžurija, to će japonski veterani imet naog, da pucaju va pantigani. On veteran, ki poubije najviše pantigani, dobit će dekoraciju.

Kanimura. Talijani, Ingleszi, Nemci i Abreji — svi se jade, da japonski admiral Kanimura ni vredan ulovit onu nesrećnu vladivostoku flotu, ka je pod onim bezo. braznim ruskim admiralom Bezobrazovom zadala toliko jada i čemera „junačkim“ Japoncem.

Neki dan su se neki Abreji žalostili va Janečevom omnibusu, da je to tako, i čudili su se, da ni Kanimura već do sada potopil sve ruske brode va Vladivostoku.

— Zač ih ne potopi? Ča čeka? — vapiji su Abreji.

A naš Janeč, s onim njegovim posmehom i onako po njegovu:

— E, ka — ni — mura . . . Ča bi malo čišće imelo značit:

— E, kad ne more! . . .

Ruske žene junakinje. Kad su se Rusi i Japonci pograbili kod reke Jalu, va hipe najvećega komešanja, bilo je videt tri vojnika na konjeh, kako lete sad na jedan sad na drugi kraj. Ti soldati imeli su puli sebe najpotrebnije stvari za povezanje ran. Malo kasneje se je razvidelo, da su ti tri soldati — ženske — i to žene oficiri, ki su također bili tamo i tukli se s neprijateljem. Jedna je bila žena zapovednika Gromova, druga od oficira Ščegovljeva, a treća od nadzornika lazareta Makarova. Plašt gospoje, Gromova bil je probušen s kuglami. Kada su pak Japonci došli k lazaretu i ne gledajuć na znamenje „crvenoga križa“, pucali na njega i ubili nekoliko konji, ni se mahnula, ni ganula od svojega mesta ni jedna od oneh ruskeh junakinj.

Krvavi sud. Prošli tjeđan se je va Bukarešte, glavneim grade Rumanjske, odigral strašan prizor. Na sudu su se pravdali dva čovjeka: vojnički kapitan Duro i neki trgovac, ki je kapitanu Duru bil posudil beči. Negde na sred razprave rekak je trgovac dve tri oštre proti oficirum, kako su naprasiti i kako rado delaju dugi. Nato je skočil kapitan, zel je revolver i pukuval va trgovca, ki je na meatu pal mrtav. Onda je nastala va sude prava smutnja. Prisutni oficiri i civilisti uhvatili se u kočiat i počeli su se meš sobom tuč. Najzadu su prikočili sudci, da će oni branit, ali u zao čas po sebe, jer su razjareni ljudi i na njih napali i ranili ih.

„Piccolo“ i rusko-japonski rat. Ki čita „Piccolo“ on zna to, da su Rusi sgrabili 120 koracadi I. klasi, 239 inkrocioadori, 500 torpeda razbijači i 3897 torpedointeri. Niš nato, ako ni Rusija, ni Ingleska, ni Franciska nimaju ni ne te imet sve skupa toliko brodi; za bedaste „Piccolove“ čitatelje je dosta to, da svaki dan čitaju, da je nekoliko ruskeh brodi šlo na dno. Buon appetito!

Po „Piccolo“ je Port-Artur pal već najmanje 12 puta v ruki Japoncesom. Niš za to, ako je Port-Artur još va ruskeh rukah — čitatelji „Piccola“, bedasti kako su, za to niš ne mare.

Poznato je, da „Piccolo“ svaki japoneški korak napred, zabilježa sa slovi velikemi 2 centimetara: „Un nuovo successo Giapponese . . . Una grave disfatta russa . . . itd. To sve upada već z daljega va oči. Neki dan je s takovimi slovi pisal: „La marcia vittoriosa dei Giapponesi in Mancuria“. Ljudi čitaju i čitaju, jednu kolonu pak drugu . . . ma o toj „marcie“ vittoriose ni spomena. Zamu v ruki drugu ku novinu, a to donajdu, da Japonci gređu kako raki nazad. Tako je i bilo i danas je tako.

Ova je zadnja. Neki dan se je čitalo iz daljega va „Piccolo“: Una nuova vittoria navale dei Giapponesi . . . Slova su bila tri centimetra velika. Abreji i drugi tovari, ki s njimi drže, sa valje potancali od veselja. I nadajuć se, da će čitat, kako je Togo pomporal najmanje polovicu ruskeh brodi, svi su se kako nemi zaleteli do tega „Piccola“, da vide ča je.

Nego ostali su z nosom, zač je valje pod onemi velimi besedami: Una nuova vittoria navale dei Giapponesi stalo z maleni slovi napisano: „messa in dubbio“.

Tu je „Piccolo“ otel bit malo posten, ma Abrej gleda vavek na svoju korist, zato je ono od „vittorie“ napisal z velimi slovi, da se ljudi namame, pak da kupuju „Piccolo“. I trubili su kupovali i kupovali. A kupuju i danas.

Lovransko groblje.

Groblja eno u Lovranu
A na žalu sinjeg mrona,
Kao svagdje grob do groba
Ko u lugu bor do bora.

Al u travu, u drač gusti
Sve zaraslo, nit se igdje
Da je crvo, il da crast čo,
Ovjet na grobu kome vidje.

Ni na kome križa nema
Niti vienca uvelhoga
Ni na travi traga suzi,
Traga maru za kog svoga.

Ni na kojoj mramor ploči,
Zlatno s'one ne ljeskaju:
„Zemljica ti laka bila,
Duša mjesto naša u raj!“

Samo u suton, noću samo
Kriesnice se tuda kriese,
Trava, drač na grobovima
Čudnim sjajem zakite se.

To su duše Lovrankinja,
Koje nekad umljilo
Zibljuć djecu pjevale su:
„Paji, buji, moje zlato!“
Sada malo koj Lovranac
Majčine se pjesme sjeća,
Jer odanost štokog, jao,
Tudjinstru je sve to reća . . .

Ni za groblje, ni za kosti
Svoga vda, svojih starih,
Čeljad takva otudjena,
Bog joj prosti, isto mari.

Velika je to sramota
Biti rodu odmetnikom.
Roditeljsku krv zatajiti,
Mjesto da si braći dikom!
Niemi kries nam pokojnica
Groblju u mraku ljubav ište,
Ljubav, vjernost, rodu žudi
Mar za pusto im pokojište.

I. T.

Gospodarske viesti.

Bolesti voćaka.
(Nastavak).

Kad se ti ušenci izvuku van, presvaku se još jednom, a na hrbtnj njim se ukrašu prema tielu vrlo velika, prozirna i sa nekoliko žilica izpletena kriha. Oko podneva polete — ili bolje — daju se od povjatarca.

nositi, al ne daleko, već blizu na koji list, gdje na dolnjem licu polože oao par jaja što ih nose. Daje od 100 metara ne poleta. Boje se i vjetra i kiše, jer, kako su maleni ne bi njim mogli odoliti. Jaja, što ih ti krilati ušenci polože, nisu sva jednaka. Nekoja su manja, nekoja veća. Od prvih se izlegu samci, a od drugih samice. I jedni i drugi su bez krila i bez bodeža i bez rila. Samica ima na broju uvijek više nego samaca. Kako smo gore rekli, oni prvi ušenci pod zemljom su same samice i nose jaja bez parenja. Ove pak samice, što su se gore na listu izvalile, ne mogu učiniti ništa bez parenja. Kad se spare, samac odmah pogine, a samica živi samo dokle snese jedno jedino jaje, što ga nosi. To jaje ona položi među koru dvo ili trogodišnje rozge, pak onda pogine i ona. To su jaja nazvali zimsko jaje. Neki hoće, da to jaje ostane ondje preko cijele zime — zato su ga i nazvali zimsko jaje — i da se u proljeću iz njega izvali ušenic, koji pak onda putuje u zemlju na korijenje. Drugi pak tvrde, da se iz toga jaja izleže bezkrili ušenic još prije zime, da se on povećava u zemlju, da već u mjesecu oktobra iznese jaja, iz kojih se izvale mladi ušenci, koji prezime i u proljeću nastave ubitačni rad svojih predjaka.

Bilo ovako ili onako, svakako stoji i po jednim i po drugima, da se od onoga jaja izleže ušenic samica, koja počme nositi jaja, kako smo već rekli, i tako množi do neizmjerne onih ljutih upropastitelja loze. Malen stvor, da ga se niti ne vidi, a baca u siromaštvo i u tugu čitave obćine i pokrajine. A čovjek, taj stvor pun uma, znanja i moći, nije još našao ni sredstva, ni načina, da uništi onog sitnog kukca! Pa da nije i on malen?

Ima floskera, koje žive samo na lišću. U marcu, ili u aprilu, kada loza prolista, one sjednu na gornje lice lista, zabodu svoj bodež i stanu sisati. Uslied uboda napravi

se na listu kako jamica, udubina, kojoj na protivnoj strani odgovara otekline ili bubuska. U taj se jamici floskera tri puta presvuče, pa počme uneti jaja. U tri tjedna snese jih 500—600, od kojih se u 8 dana izlegu mlade, koje nastave majčin život i rad. I to su same ženke.

(Nastavak sledi.)

Zadnje vjesti.

Rusko-japanska vojska.

Rusko-japanska vojska poprimila je sada posve drugo lice. Japanci se potežu nazad a Rusi napred. Slavni Karopatkini je Japance va stupicu zazval. Sada neznaju ča bi ni kako bi. A silni dažji su već poplavili svu Mandžuriju tako, da će Rusi dobit još kakova dva meseca, da moru skupiti potrebnu vojsku, pak onda udrut na Japance.

Vladivostočka ruska flota čini prava čudesa.

Port-Artur se junački drži.

Franjo Schlesinger

— zlatar i draguljar —
Opatija - Vila Rudowicz
 prodaje svakovrstne zlatne i srebrne predmete u najfinijoj i najmodernijoj izradi, po najnižim cijenam. — Preuzima sve u tu struku zasjecajuće radnje i popravke, te ih izvršuje brzo, solidno i jeftino.

Promjenjuje stare zlatne i srebrne predmete za nove uz vrlo povoljne uvjete.

Proljetna kura!

Salsaparilja sirup (Depurativ)

Za proljetnu kuru preporuča se najtoplije pravi sirup od salsaparilje kao osvježujuće i krv čistujuće sredstvo. — Jedino sredstvo od salsaparilje (Sairope di Salsapariglia), koji se na poseban način iz najbolje vrsti korijena od salsaparilje pravi, može se postići dobar uspjeh.

Pravi sirup od salsaparilje izvrstan je lijek proti svim kožnim bolestima, reumatizmu, skrofalam, pokvarenoj krvi, zapeklini, hemoroidima, osobito pako proti sifilitičkim i veneričkim bolestima. — Prodaje se u bocama od 2 kruna; onda od K. 3 ili u dvostrukim bocama od 5 kruna.

Pilule od željeza i Haemoia

Ove su pilule od neprocjenjivo blagotvornog djelovanja proti najrazličitijim bolestima, a osobito proti slabosti, blijedosti, pomanjkanju krvi, nervoznosti, vrtoglavici itd. itd. Izvrstno pak djeluje kod pokvarenosti krvi i glavobolje, kao što su blagotvorne i kod operavijanja iz duge bolesti. Preporučuju se kod srebne slabosti, osobito za mlade žene i djevojke pri pomanjkanju krvi. Ove pilule imaju i prednost, koja je od velike koristi i važnosti, naime, da se veoma lahko uzimaju, a pri svom rastvaranju u želucu ne prouzrokuju nikakova boli. Zdravlje se potpunoma povraca odmah iz kratke i savjestne uporabe. Izvrstno i zaista blagotvorno djelovanje ovih željeznih pilula zasvjedočavaju mnoge priznanice i pohvale ozdravljenika iz blisa i daleka. Svaka škatuljica sadržuje 100 (sto) ovakvih pilula, a cijena jedne škatuljice je 2 kruna.

Prah proti znojenju nogu.

Ovaj prah jest izvrstno sredstvo proti znojenju nogu, upija snog, te na taj način prepriči ranjivost nogu i oduzima im neugodni miris. Cijena jedne škatuljice K. 1.

CEROT proti kurjim očima.

Ovaj je Cerot svestrano priznat kao jedini i sjegurni lijek proti kurjim očima. Samo upotrebljavanjem ovog lijeka može se čovjek riješiti za kratko vrijeme ove neugodne bolesti.

Prodaje se komad po 40 filira.

Poštanske naručbe odpremaju se odmah.

Gvi spomenuti lijekovi dobivaju se jedino u ljekarni
Majke Božje od pomoći (Alla Madonna dell' aiuto)
ADOLFA SCHINDLERA

Na Rieceli, via Mercati, 6 Piazza Urmeny.
 NB. Također se u ovoj ljekarni recepti (lječnički propisi) točno i savjestno priredjuje.

Sjećajte se istarske Družbe sv. Cirila i Metoda!

Pijte!

Kapi Spasitelja, koje se mogu zbog svoje djelatnosti nazvati čudotvornima, kod svih bolesti želudca, pospešuju probavu, podavaju tek (apetit) za jesti, proti hemoroidam, matrumu, žgaravici, oteku sluznice i jetara itd. itd. — a djeluju upravo čudotvorno i kod već zastarjelih bolesti.

Nebi smjelo manjkati u nijednoj kući ove glasovite i čudotvorne kapijlice. I boćica samo 60 fil. (30 novč.), a na svakih šest boćica dobije se jedna badava.

Naputak za uporabu ovih kapijlica prileži svakoj boćici — a naputke i ojenik za sve bolesti, bilo kod ljudi ili blaga (za krave, konje, volove, svinje itd.) šaljem na zahtjev franco i badava.

Naručbe odpremaju se i sa poštom (i to najmanje 6 boćica **Kapi Spasitelja**) a ostalo prema želji, te treba jedino srušiti kod vlastnika najbolje i najveće ljekarne, a to je Ljekarna „al Redentore“ (k Spasitelju) na Rieceli — stoga naručite samo pod ovom adresom:

Hinko Babić,

Ljekarna k Spasitelju (al Redentore).

Rijeka, blizu velike crkve.

Putovanje u Ameriku!
 Prevoz preko mora
 7—8 dana.
 Izvrstna obskrba.

L. Mašek i drug-Zagreb

Putovanje u Ameriku III. razred iz Zagreba u New-York for. 65 sa brzim parobrodima prevoz preko mora 7—8 dana.
 Izvrstna obskrba. Odprema putnika iz Zagreba svake nedelje.

L. Mašek i drug
 ZAGREB, Preradovičev trg 8.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na šteditnu od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama. Vraća na šteditnu uložene imose bez odповјedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo otkaza u smislu § 8 društvenoga statuta.

Zajmove (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janježića u Voloskom.

Poblize informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janježića, Dr. I. Pošćića, Dra. A. Stangera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 iznašao je K 2777.869.20 — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1903 K 862.576.14

Ravnateljstvo.

Hotel „Liburnia“

VOLOSKO.

Sastoji od 24 elegantno uređenih soba sa električnom razsvjetom, kn-palistem u kući. Slobodan izgled na more.

Restauracija - kavana

providjena je uvijek svježim jelom i pićem. Toči se originalno pilzensko pivo, domaća, hrvatska, istarska i dalmatinska vins.

— Poslužba bezprikorna —

Cienu vrlo umjerene.